

τιμή

τιμή, η, ουσ. [<αρχ. τιμή], η τιμή. **1.** η καλή κοινωνική φήμη, η κοινωνική υπόληψη: «για μια τιμή ζούσε σ' αυτή την κοινωιά». **2.** (για γυναίκες) η αγνότητα, η παρθενία: «στα παλιά χρόνια οι γυναίκες πέθαιναν για την τιμή τους κι όχι όπως σήμερα, που τη δίνουν για έναν καφέ!». **3.** (για παντρεμένες γυναίκες) η συζυγική πίστη: «πάνω απ' όλα έχει την τιμή της». **4.** τα χρήματα που πρέπει να πληρώσει κάποιος για την αγορά οποιουδήποτε πράγματος ή για κάποια υπηρεσία, η αξία, το αντίτιμο: «τι τιμή έχει αυτό το ρολόι; || τι τιμή έχει αυτό το κουστούμι;». (Ακολουθούν 77 φρ.)·

- *ανεβάζω την τιμή ή ανεβάζω τις τιμές*, πουλώ εμπόρευμα σε υψηλότερη από την κανονική του τιμή είτε αυθαίρετα είτε σύμφωνα με το νόμο: «τον έστειλε η αγορανομία στο αυτόφωρο, γιατί ανέβασε τις τιμές των εμπορευμάτων του χωρίς λόγο || όλοι οι έμποροι ανέβασαν τις τιμές των εμπορευμάτων τους σύμφωνα με τις νέες οδηγίες του Υπουργείου Εμπορίου»·

- *ανεβαίνουν οι τιμές*, παρατηρείται αύξηση της τιμής πώλησης, ιδίως των καταναλωτικών αγαθών, κυρίως λόγω πληθωρισμού: «τον τελευταίο καιρό με την άνοδο του πληθωρισμού ανεβαίνουν συνέχεια οι τιμές»·

- *αρμυρή τιμή*, που είναι πολύ υψηλή, υπερβολική: «βρήκα ένα πολύ ωραίο ρολόι, αλλά έχει αρμυρή τιμή και δεν είναι για την τσέπη μου»·

- *για λόγους τιμής*, λέγεται για πράξη που γίνεται από κάποιον, όταν νιώθει να προσβάλλεται η τιμή του, η αξιοπρέπειά του: «έπασε τη γυναίκα του με τον γκόμενό της και τους σκότωσε για λόγους τιμής || σκότωσε το βιαστή της αδερφής του για λόγους τιμής || ο δολοφόνος επικαλέστηκε λόγους τιμής»·

- *για μια τιμή ζούμε*, δηλώνει πως η τιμή του ανθρώπου είναι υπεράνω όλων στη ζωή: «δε θα επιτρέψω σε κανέναν να με προσβάλλει, γιατί για μια τιμή ζούμε»·

- *για την τιμή των όπλων*, **α.** για να διαφυλαχτεί η αξιοπρέπεια αυτού που χάνει, υποχωρεί ή ηττάται: «χάναμε τέσσερα μηδέν, αλλά λίγο πριν λήξει ο αγώνας βάλουμε κι εμείς ένα γκολ για την τιμή των όπλων || ό,τι κι αν μου πρότεινε, το δέχτηκα, γιατί τον είχα ανάγκη, αλλά για την τιμή των όπλων έβαλα στο συμβόλαιο του όρο να προσέρχομαι στη δουλειά μου γύρω στις δέκα || ο εχθρός ήταν πολύ πιο ισχυρός από εμάς και, πριν υποχωρήσουμε, ρίξαμε πέντε δέκα ντουφεκιές για την τιμή των όπλων». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση, όταν κάποιος συνουσιάζεται με κάποια άσχημη γυναίκα ή με γυναίκα που δεν τον προσελκύει ερωτικά, μόνο και μόνο για να μην αμφισβητηθεί ο αντρισμός του: «δεν ήταν καθόλου του γούστου μου, αλλά πήγα μαζί της μόνο και μόνο για την τιμή των όπλων, για να μην έχουν να λένε»·

- *γυναίκα οπού περπατεί και τον κώλο της κουνεί, έχε την χωρίς τιμή*, βλ. λ. γυναίκα·

- *δεν έχει τιμή*, **α.** (για προϊόντα) δεν πουλιέται σε ικανοποιητική τιμή: «το λάδι φέτος δεν έχει τιμή || τα καπνά δεν έχουν τιμή». **β.** (για πρόσωπα) είναι άτιμος: «μην τον εμπιστεύεσαι, γιατί δεν έχει τιμή»·

- *δίνω το λόγο της τιμής μου*, βλ. λ. [λόγος](#)·

- *είναι ζήτημα τιμής*, πρόκειται για θέμα αξιοπρέπειας, για ηθικό θέμα: «πρέπει οπωσδήποτε να του επιστρέψω τα δανεικά, γιατί για μένα είναι ζήτημα τιμής». (Λαϊκό τραγούδι: *ήτανε ζήτημα τιμής που έσβησε η Τροία· το δείξαν οι αρχαίοι μας...κι αρχίζει πια η Οδύσσεια, μα είναι άλλη ιστορία*)· βλ. και φρ. για λόγους τιμής·

- *έκλεψε την τιμή της*, λέγεται για άντρα που ξεγέλασε τη γυναίκα για την οποία γίνεται λόγος και την ξεπαρθένευσε: «της είχε υποσχεθεί πως θα την παντρευτεί και της έκλεψε την τιμή της»·

- *έπεσαν οι τιμές*, παρατηρείται πτώση της τιμής πώλησης, ιδίως των καταναλωτικών αγαθών: «λόγω της αναδουλειάς έπεσαν οι τιμές στην αγορά»·

- *έπεσε στο πεδίο της τιμής*, βλ. λ. [πεδίο](#)·

- *έχασε την τιμή της*, λέγεται για γυναίκα που έχασε την παρθενιά της, που ξεπαρθενεύτηκε από κάποιον άντρα: «απ' τη μέρα που έχασε την τιμή της, πηγαίνει απ' τον έναν άντρα στον άλλον»·
- *έχω την τιμή να...*, έκφραση ευγένειας: «έχω την τιμή να σας προσκαλέσω στα εγκαίνια του καταστήματός μου || έχουμε την τιμή να σας προσκαλέσουμε στο γάμο των παιδιών μας»·
- *η τιμή της αγοράς*, βλ. φρ. *η τιμή της πιάτσας*·
- *η τιμή της πιάτσας*, η τρέχουσα τιμή: «γι' αυτό το είδος που ενδιαφέρεσαι ν' αγοράσεις, η τιμή της πιάτσας είναι περίπου σ' αυτά τα λεφτά που σου λέω»·
- *η τιμή τιμή δεν έχει (και χαρά στον που την έχει)*, η κοινωνική υπόληψη του ανθρώπου δεν εξαγοράζεται με κανένα τίμημα: «όσα λεφτά κι αν μου δώσεις, δεν μπορώ ν' αθετήσω το λόγο μου, γιατί για μένα η τιμή τιμή δεν έχει»·
- *η τρέχουσα τιμή*, αυτή που ισχύει σήμερα: «η τρέχουσα τιμή του είδους που σ' ενδιαφέρει, είναι περίπου εκατό χιλιάδες»·
- *θα το θεωρήσω μεγάλη τιμή αν... ή θα το θεωρήσω μεγάλη τιμή να...*, βλ. φρ. *θα μου κάνετε μεγάλη τιμή αν(...)*·
- *θα μου κάνετε μεγάλη τιμή αν... ή θα μου κάνετε μεγάλη τιμή να...*, έκφραση ευγένειας: «θα μου κάνετε μεγάλη τιμή, αν παρευρεθείτε στα εγκαίνια του καταστήματός μου || θα μας κάνετε μεγάλη τιμή να παρευρεθείτε στο γάμο των παιδιών μας»·
- *λόγος τιμής*, βλ. λ. [λόγος](#)·
- *λόγω τιμής*, βλ. λ. [λόγος](#)·
- *μα την τιμή μου!* βλ. φρ. *στην τιμή μου(!)*·
- *με βασιλικές τιμές*, με πολύ επίσημες εκδηλώσεις για να τιμηθεί κάποιος σπουδαίος πρόσωπο: «οι κάτοικοι και οι αρχές της πόλης υποδέχτηκαν τον πρωθυπουργό με βασιλικές τιμές»·
- *με τιμή ή μετά τιμής*, στερεότυπη φρ. με την οποία τελειώνει κάποιος γραπτή αίτηση ή αναφορά σε προϊσταμένη αρχή, κι έχει την έννοια με εκτίμηση, με σεβασμό. Ακολουθεί η υπογραφή του αιτούντος ή του ατόμου που αναφέρει κάτι·
- *μεγάλη μας τιμή!* ή *μεγάλη μου τιμή!* έκφραση ευγένειας, όταν μας χαρίζει κάποιος κάτι ή όταν μας προσκαλεί κάπου. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·
- *οι τιμές είναι φαρμάκι*, υπάρχει μεγάλη ακρίβεια στην αγορά: «δεν τολμώ να κατέβω στην αγορά, γιατί οι τιμές είναι φαρμάκι»·
- *οι τιμές είναι φωτιά*, είναι πάρα πολύ υψηλές, υπάρχει πολύ μεγάλη ακρίβεια στην αγορά: «δεν τολμώ να σκεφτώ ν' αγοράσω κάτι, γιατί οι τιμές είναι φωτιά»·
- *όλοι έχουν την τιμή τους*, απαισιόδοξη διαπίστωση πως όλοι εξαγοράζονται με τα κατάλληλα χρήματα: «απ' τη στιγμή που όλοι έχουν την τιμή τους, δεν μπορείς πια να έχεις εμπιστοσύνη σε κανένα»·
- *ορισμένη τιμή*, που δεν επιδέχεται διαπραγματεύσεις, παζάρια: «δεν μπορώ να σου κάνω την παραμικρή έκπτωση, γιατί αυτό το είδος έχει ορισμένη τιμή»·
- *ποιος έχασε την τιμή του, (για) να τη βρεις εσύ;* ειρωνική έκφραση σε άτομο που ορκίζεται στο λόγο της τιμής του, ενώ εμείς είμαστε εντελώς σίγουροι από προηγούμενες φορές πως δεν έχει καθόλου υπόληψη και, φυσικά, δεν το πιστεύουμε·

- προς τιμή(ν) (κάποιου), για να τιμηθεί κάποιος: «ο δήμος ενέκρινε την ανέγερση ανδριάντα προς τιμήν του τάδε αγωνιστή της δημοκρατίας»·
- προς τιμή(ν) του, επαινετική έκφραση για το λόγο ή την πράξη κάποιου: «μόνο ο τάδε, προς τιμήν του, με υπερασπίστηκε, όταν με κατηγορήσε ο διευθυντής για υποκινητή της κατάληψης του εργοστασίου»·
- ράλι τιμών, ραγδαία αύξηση των τιμών: «δεν είναι να κατεβείς στην αγορά, γιατί, με το ράλι τιμών που παρατηρείται συνεχώς, δεν μπορείς ν' αγοράσεις τίποτα»·
- ρίχνω την τιμή ή ρίχνω τις τιμές, πουλώ εμπόρευμα σε τιμή μικρότερη από την κανονική του: «για να μην του μείνει το εμπόρευμα, μια και ήταν τέλος εποχής, έριξε τις τιμές κι έγινε ανάρπαστο»·
- σε καλή τιμή, σε τιμή που συμφέρει: «αγόρασα ένα ρολόι σε καλή τιμή || πούλησα ένα οικόπεδο σε καλή τιμή»·
- σε συμβολική τιμή, (για προϊόντα) σε τιμή κατώτερη από την πραγματική του: «θα σου το δώσω σε συμβολική τιμή, γιατί σε συμπάθησα»·
- σε τιμή γνωριμίας, (για προϊόντα) που πουλιέται σε χαμηλή τιμή, επειδή ο πελάτης αγοράζει για πρώτη φορά από το συγκεκριμένο κατάστημα: «για να σε κάνω μόνιμο πελάτη του μαγαζιού μου, θα σου δώσω αυτό το είδος σε τιμή γνωριμίας»·
- σε τιμή εργοστασίου, (για βιομηχανικά προϊόντα) που για κάποιους λόγους πουλιέται όσο κόστισε η κατασκευή του: «έχει άμεση ανάγκη από μετρητά ο άνθρωπος, γι' αυτό πουλάει τα ψυγεία σε τιμή εργοστασίου»·
- σε τιμή ευκαιρίας, (για προϊόντα) που για διάφορους λόγους πωλείται σε τιμή πολύ κατώτερη από την κανονική του: «αγόρασα ένα αυτοκίνητο για την κόρη μου, γιατί το βρήκα σε τιμή ευκαιρίας»·
- σε τιμή κόστους, (για προϊόντα) που για κάποιους λόγους πουλιέται όσο κόστισε, χωρίς κανένα κέρδος για τον πωλητή: «όσα απόμειναν απ' αυτά τα μπλουζάκια, τα πουλάει σε τιμή κόστους, γιατί του χρόνου αλλάζει η μόδα»·
- σε τιμή προσφοράς, (για προϊόντα) που πουλιέται σε συμφέρουσα, σε πολύ χαμηλή τιμή: «κάθε μέρα το σούπερ μάρκετ έχει ένα είδος σε τιμή προσφοράς»·
- σπάσιμο τιμών, βλ. λ. [σπάσιμο](#)·
- σπάω την τιμή ή σπάω τις τιμές, πουλώ εμπόρευμα σε χαμηλότερη τιμή από την κανονική, πουλώ με έκπτωση, κάνω εκπτώσεις: «θα πάω να ψωνίσω απ' το τάδε μαγαζί, γιατί έμαθα πως σπάει τις τιμές»·
- στην προσκοπική μου τιμή, βλ. φρ. στο λόγο της τιμής μου·
- στην τιμή μου! (ενν. ορκίζομαι), όρκος για να γίνει κάποιος πιστευτός σε αυτά που λέει ή για να βεβαιώσει κάποιον πως δε θα αθετήσει κάποια υπόσχεση που του έδωσε: «στην τιμή μου, σου λέω, έτσι έγιναν τα πράγματα! || εντέλει, αν μου χρειαστούν εκείνα τα χρήματα, θα μου τα δώσεις; -Στην τιμή μου, μόλις τα χρειαστείς, θα στα δώσω!»·
- στο λόγο της τιμής μου! βλ. λ. [λόγος](#)·
- συμβόλαιο τιμής, βλ. λ. [συμβόλαιο](#)·
- τελευταία τιμή, η πιο χαμηλή στην οποία προσφέρεται κάποιο προϊόν: «το πήρα τελευταία τιμή εκατόν πενήντα ευρώ»·
- τελική τιμή, βλ. φρ. τελευταία τιμή·

- την πήρε δόξα και τιμή, βλ. λ. [δόξα](#).
- την πήρε με δόξα και τιμή, βλ. λ. [δόξα](#).
- τιμές για όλα τα βαλάντια, βλ. λ. [βαλάντιο](#).
- τιμές για όλα τα πορτοφόλια, βλ. λ. [πορτοφόλι](#).
- τιμές για όλες τις τσέπες, βλ. λ. [τσέπη](#).
- τιμές περίπτωση! ή τιμή περίπτωση! (για προϊόντα) που πουλιέται σε τιμή τόσο χαμηλή, που εντυπωσιάζει.
- τιμές φωτιά ή τιμή φωτιά, που είναι πολύ υψηλές, πολύ ακριβές, που είναι πολύ υψηλή, πολύ ακριβή: «με τέτοιες τιμές φωτιά που υπάρχουν στην αγορά, ο κόσμος αγοράζει μόνο τα στοιχειώδη πράγματα».
- τιμή μου και καμάρι μου, καύχημά μου: «είναι τιμή μου και καμάρι μου που έχω φίλο τον τάδε».
- τιμή πόρτας, η αρχική τιμή που δίνει συνήθως ένα ξενοδοχείο, που είναι κατά πολύ αυξημένη, πάνω στην οποία όμως γίνεται μια σχετική έκπτωση, για να φανεί πως η επιχείρηση κάνει εκπτώσεις στους πελάτες της: «τα εκατό ευρώ τη βραδιά είναι τιμή πόρτας, γι' αυτό ν' απαιτήσεις να σου κάνουν έκπτωση».
- τιμής ένεκεν, **α.** έκφραση σε ένδειξη σεβασμού, εκτίμησης η τιμής στο πρόσωπο κάποιου ή έντονης επιδοκμασίας για τις ενέργειες κάποιου: «ο παππούς μας, κάθετα πάντοτε τιμής ένεκεν στην κεφαλή του τραπεζίου || του 'δωσα τιμής ένεκεν το πρώτο αντίτυπο του βιβλίου μου που κυκλοφόρησε || όταν αποχωρούσε απ' τη διεύθυνση, οι υπάλληλοι του 'καναν τιμής ένεκεν ένα αποχαιρετιστήριο πάρτι || ο σύλλογος του απένεμε τιμής ένεκεν μια πλακέτα ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για τις ακάματες προσπάθειές του για τη διάδοση του αθλητισμού». **β.** πολλές φορές, λέγεται άσχετα από την πράξη στην οποία προβαίνει κάποιος: «όση ώρα του περίμενα, ήπια τιμής ένεκεν δυο ουισκάκια».
- το γκολ της τιμής, βλ. λ. [γκολ](#).
- το κρατάει για την τιμή του αντρού της, **α.** είναι παρθένα και δε δέχεται να υποστεί τη σεξουαλική πράξη πριν από το γάμο της, για να δώσει τη χαρά του ξεπαρθενεμάτος της στο μελλοντικό σύζυγό της: «μαζί της έχεις μόνο μερικά φιλιάρια και κάτι χαδάκια κι αυτό είναι όλο, γιατί το άλλο το κρατάει για την τιμή του αντρού της». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση σε γυναίκα που δε δέχεται να της επιβάλουμε τη σεξουαλική πράξη. βλ. και φρ. από μπροστά παρθένα κι από πίσω μπαίνουν τρένα, λ. πίσω.
- του 'καναν βασιλικές τιμές, λέγεται με ειρωνική διάθεση, όταν περιποιούνται υπερβολικά κάποιον: «του 'καναν βασιλικές τιμές οι φίλοι του, όταν βγήκε απ' τη φυλακή». βλ. και φρ. με βασιλικές τιμές.
- του στραπατσάρισε την τιμή, βλ. φρ. του τσαλάκωσε την τιμή.
- του τσαλάκωσε την τιμή, του συμπεριφέρθηκε περιφρονητικά, τον καταντρόπιασε, τον καταξεφτίλισε: «τον συνάντησε στο καφενείο κι εκεί μπροστά στον κόσμο του τσαλάκωσε την τιμή».
- του τσαλαπάτησε την τιμή, βλ. φρ. του τσαλάκωσε την τιμή.
- τσιμπάνε οι τιμές, βλ. λ. τσούζουν οι τιμές.
- τσιμπημένη τιμή, βλ. φρ. αρμυρή τιμή.
- τσούζουν οι τιμές, οι τιμές των προϊόντων στην αγορά είναι αρκετά υψηλές: «τον τελευταίο καιρό δεν αγοράζω τίποτα, γιατί παντού τσούζουν οι τιμές».
- τσουχτερή τιμή, βλ. φρ. αρμυρή τιμή.

- *υψώνω την τιμή ή υψώνω τις τιμές*, βλ. *συνηθέστ. ανεβάζω την τιμή*.
- *φανταστικές τιμές ή φανταστική τιμή*, που είναι πολύ χαμηλές, που είναι πολύ χαμηλή: «τον τελευταίο μήνα στην αγορά υπάρχουν γενικά φανταστικές τιμές || αγόρασε ένα αυτοκίνητο σε φανταστική τιμή».
- *φαρμακερές τιμές ή φαρμακερή τιμή*, βλ. *φρ. οι τιμές είναι φαρμάκι*.
- *φιλική τιμή*, πολύ χαμηλή τιμή, ιδίως για φίλους: «αγόρασα αυτό τ' αυτοκίνητο από κάποιον, που μου το 'δωσε σε φιλική τιμή».
- *φόρος τιμής*, βλ. *λ. φόρος*.
- *χρέος τιμής*, βλ. *λ. [χρέος](#)*.
- *χτυπώ την τιμή*, ανάλογα με τη στιγμή, πλειοδοτώ ή μειοδοτώ σε κάποια δημοπρασία ή σε κάποια ανάληψη εργασίας: «περίμενε την κατάλληλη στιγμή για να χτυπήσει την τιμή».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας